

تحلیل حیطه مطالعاتی مقالات مدیریت ورزشی بر مبنای گرایش‌های مقطع کارشناسی ارشد

بهمن عسگری^{۱*}، حسین عیدی^۲، حمید قاسمی^۳، کامران عیدی پور^۴

(تاریخ دریافت: ۹۳/۰۴/۲۲ - تاریخ تصویب: ۹۳/۰۶/۰۲)

چکیده

هدف از این پژوهش، تحلیل حیطه مطالعاتی مقالات مدیریت ورزشی در نشریات علمی تخصصی داخل کشور و بر مبنای گرایش‌های مقطع کارشناسی ارشد می باشد. جامعه آماری تحقیق، تمامی مقالات چاپ شده مدیریت ورزشی در نشریات علمی تخصصی کشور از ابتدا تا پایان سال ۱۳۹۱ بود که تمام آنها به مثابه نمونه آماری انتخاب شدند ($N=889$). ابزار مورد استفاده در تحقیق یک برگه کدگذاری شده بود که ضریب توافق بین کدگذاران آن به وسیله فرمول پی اسکات ۸۹٪ بدست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (آزمون اسکات و خی دو) و همچنین، نرم افزار SPSS18 در سطح معناداری $P \leq 0.05$ استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که بیشتر مقالات مدیریت ورزشی مربوط به هیچ یک از گرایش‌های مورد نظر نبودند (۵۲/۴ درصد) و در بین گرایش‌های مدیریت ورزشی، گرایش‌های اوقات فراغت و ورزش‌های تفریحی (۱۰/۶ درصد)، بازاریابی ورزشی (۹/۹ درصد)، مدیریت راهبردی سازمان‌های ورزشی (۸/۲ درصد)، مدیریت رسانه‌های ورزشی (۸ درصد)، مدیریت رویدادهای ورزشی (۷/۳ درصد) و مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی (۳/۶ درصد) کمتر از پنجاه درصد را تشکیل دادند. همچنین، بین تعداد مقالات گرایش‌های مدیریت ورزشی مقطع کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج این تحلیل محتوا می‌تواند راهنمای مناسبی در جهت برنامه ریزی در حوزه نشریات علمی تخصصی مدیریت ورزشی ایران قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: تحلیل محتوا، مقالات مدیریت ورزشی، نشریات علمی پژوهشی، گرایش‌های مدیریت ورزشی.

مقدمه

امکان عملی انجام آن و دور نگه داشتن یافته‌های پژوهش از نظرهای شخصی و تعصب‌ها است که احتمالاً در سایر روش‌ها تا حدی دیده می‌شود (قهنویه و همکاران، ۱۳۹۰). همچنین، با استفاده از روش تحلیل محتوا، می‌توان کارآمدترین منابع اطلاعاتی را انتخاب و آنها را تجزیه و تحلیل نمود (کوک و همکاران^۶، ۲۰۰۷). کارآمدترین منابع می‌تواند با توجه به نظر و سلیقه پژوهشگران، بخش استنادی، حوزه‌های مطالعاتی و غیره باشد. با توجه به این مسأله که گرایش مدیریت ورزشی قدمت زیادی در کشور ما ندارد، توجه به محتوای مقالات انتشار یافته توسط پژوهشگران این گرایش باید به دقت مورد توجه قرار گیرد تا موجب پیشرفت و توسعه این گرایش در کشور شود.

در این زمینه، پیتس (۲۰۰۱) نیز اظهار می‌کند که محتوای مقالات مدیریت ورزشی باید به چالش کشیده شود و این امر در

در دهه‌های اخیر علوم ورزشی توسعه و پیشرفت گسترده‌ای داشته است. دانشمندان و پژوهشگران علوم ورزشی در گرایش‌های مختلف، پژوهش‌های زیادی را در حوزه‌های مختلف تربیت بدنی و علوم ورزشی انجام می‌دهند و یافته‌های پژوهش‌های خود را در نشریات علمی - پژوهشی و کنفرانس‌های منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی عرضه می‌کنند. در این میان نشریات علمی - پژوهشی به دلیل قابلیت چاپی بودن و سهولت استفاده برای دیگران از اهمیت بالایی برخوردار هستند. نشریات علمی - پژوهشی ورزشی از جمله نشریاتی هستند که در زمینه‌ها و گرایش‌های مختلف علوم ورزشی، مقالات متعددی را ارائه می‌دهند و می‌توان با تحلیل محتوای^۵ آن‌ها گامی در جهت بهبود روند علمی شدن علوم ورزشی برداشت (قاسمی و همکاران، ۱۳۸۹).

از جمله امتیازات روش تحلیل محتوا نسبت به سایر روش‌ها،

Email: bahman.asgari@yahoo.com

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه پیام نور (نویسنده مسئول):

^۲ استادیار دانشگاه رازی

^۳ استادیار دانشگاه پیام نور

^۴ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه رازی

^۵ Content Analysis

^۶ Cook et al

در زمینه تحلیل محتوای مقالات حوزه علوم ورزشی مقالاتی نیز در خارج از کشور انتشار یافته است. به عنوان نمونه پیتس و پدرس^۱ (۲۰۰۵) با تحلیل محتوای مقالات مجله بین‌المللی مدیریت ورزشی^۲ نشان دادند که حوزه مدیریت و مهارت‌های سازمانی در ورزش، بازاریابی ورزش، تجارت ورزشی، مدیریت آموزش ورزش و اقتصاد در ورزش^۳ بیشترین تعداد مقالات را به خود اختصاص داده بودند.

شیلبری^۴ (۲۰۱۰) در مقاله‌ای تحت عنوان تجزیه و تحلیل کتاب سنجی چهار مجله مدیریت ورزشی به این نتایج دست یافت که ارزیابی و رتبه‌بندی مجلات داوری به مسأله مهمی برای دانشگاه‌ها، موسسات و همچنین برای مدیریت ورزشی به عنوان یک رشته تحصیلی تبدیل شده است. در این مقاله مستدل می‌باشد که کمبود یک سیستم رتبه‌بندی در مدیریت ورزشی، در مقابل بهترین منافع توسعه در این زمینه قرار گرفته است. این تحقیقات نیز از دسته‌بندی ویژه‌ای در مورد حوزه‌های مطالعاتی استفاده کرده‌اند.

علاوه بر تحقیقات حوزه مدیریت ورزشی، برخی تحقیقات نیز نشریات علوم ورزشی را به صورت کلی و نه به صورت اختصاصی مورد تحلیل محتوا قرار داده‌اند. به عنوان نمونه سجادی و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیقی با عنوان تحلیل محتوای مقالات نشریه حرکت بیان کردند که ۳۳ درصد از مقالات این نشریه به مقالات مدیریت ورزشی اختصاص دارد که از نظر تعداد پس از مقالات فیزیولوژی ورزش (۴۱ درصد) در رتبه دوم قرار دارد.

عیدی و همکاران (۱۳۸۶) نیز در مطالعه‌ای به تحلیل محتوای مقالات فصلنامه المپیک از شماره ۱ تا ۳۳ پرداختند. از مجموع ۳۱۲ مقاله بررسی شده، ۲۲۳ مقاله پژوهشی، ۵۰ مقاله به شکل ترجمه و ۳۹ مقاله به شکل بازنگری بوده است. همچنین بر اساس هم‌پژوهی محققان، ۵۶ درصد مقالات به صورت یک نفری، ۱۹ درصد دو نفری، ۱۶ درصد سه نفری، ۲۱ درصد چهار نفری و بقیه پنج و شش نفری بودند.

علاوه بر این، شریفی و همکاران (۱۳۹۱) مقاله‌ای با عنوان تحلیل توصیفی مقاله‌های نشریات علمی - پژوهشی تربیت بدنی و علوم ورزشی طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۴ ارائه دادند. بر اساس یافته‌های حاصل از این پژوهش گرایش فیزیولوژی ورزشی با ۳۴/۱ درصد بیشترین موضوع مورد استفاده در این مقالات را به خود اختصاص داده‌اند که در این میان نشریه پژوهش در علوم ورزشی با ۶۵/۶۷ درصد مقالات بیشترین سهم را داشت.

هر زمانی باید توسعه یابد. در زمینه تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی مطالعات مختلفی در داخل ایران انجام گرفته است؛ به طور مثال عسگری و همکاران (۱۳۹۰) با تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی نشریه پژوهش در علوم ورزشی گزارش کردند که حوزه رفتار سازمانی با ۳۹/۴ درصد مقالات بیشترین و اوقات فراغت و گردشگری با ۱/۹ درصد کمترین مقالات را داشته‌اند. حوزه‌های بازاریابی ۳/۲ درصد، مدیریت اماکن و تجهیزات ۳/۹ درصد، اقتصاد ۳/۹ درصد، ارتباطات، فناوری اطلاعات و رسانه ۲/۶ درصد، مدیریت راهبردی ۷/۱ درصد، کنترل، نظارت و ارزشیابی ۵/۲ درصد، تربیت بدنی در مدارس ۹/۷ درصد، اجتماع و ورزش ۱۳/۵ درصد، آموزش ۲/۶ درصد و سایر ۷/۱ درصد از مقالات مدیریت ورزشی این نشریه را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین، قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) به بررسی محتوای مقالات مدیریت ورزشی نشریات المپیک، پژوهش در علوم ورزشی، حرکت و علوم حرکتی و ورزشی در بین سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷ پرداخته‌اند. نتایج این تحقیق نشان داده است که حوزه‌های رفتار سازمانی ۳۱/۴ درصد، مدارس ۱۴/۴ درصد، اجتماع و ورزش ۱۴/۴ درصد، بازاریابی ۵/۲ درصد، آموزش ۴/۳ درصد، کارورزی ۰/۵ درصد، اقتصاد و ورزش ۸ درصد، ارتباطات ورزشی ۶/۹ درصد، اخلاق و ورزش ۳/۲ درصد، سیاست و ورزش ۲/۱ درصد و سایر ۹/۶ درصد از مجموع مقالات را در حوزه مدیریت ورزشی به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین، مؤلفه‌های ورزش دانشگاهی، ورزش حرفه‌ای، ورزش همگانی، ورزش بانوان، مدیریت اماکن، پزشکی ورزشی، ورزش بین‌المللی، تورسم ورزشی و سایر به ترتیب ۲۷/۱، ۱۷، ۹، ۸/۵، ۱۸/۱، ۰/۵، ۲/۷، ۳/۸ و ۱۳/۳ درصد از مقالات این نشریه را تشکیل می‌دهند. علاوه بر این، فتحی نژاد (۱۳۹۱) نیز در بررسی عناوین پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مدیریت ورزشی نشان داد که حوزه اماکن و رویدادها با فراوانی ۱۷/۷ درصد از پایان‌نامه و رساله و مهارت سازمانی با فراوانی ۱۷/۱ درصد بیشترین میزان مطالعات مورد بررسی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین حوزه‌های تجارت با فراوانی ۲/۷ درصد و حقوق با فراوانی ۲/۹ درصد در بین حوزه‌های مورد مطالعه دارای کمترین میزان فراوانی می‌باشند. حدود ۱۱ درصد نیز به صورت ترکیبی انجام گرفته‌اند. با این حال، به نظر می‌رسد که حوزه‌های مطالعاتی در هر سه مطالعه بالا از طبقه بندی حوزه‌های مطالعاتی مدیریت ورزشی در مطالعات خارج از ایران اقتباس شده است و با حوزه‌های مطالعاتی گرایش مدیریت ورزشی کشور ایران تشابه و همخوانی زیادی ندارد.

¹ Pitts and Pedersen

² Journal of Sport Management

³ Finance in Sport

⁴ Shilbury

پژوهشی داخلی کشور از ابتدای نشر تا پایان سال ۹۱ بود و نمونه آماری نیز برابر جامعه در نظر گرفته شد ($N=889$). کلیه داده ها به صورت کتابخانه‌ای و از طریق نسخه های الکترونیکی و چاپی نشریات جمع آوری شدند. ابزار مورد استفاده در این تحقیق شامل یک برگه کدگذاری شده با یک سوال و ۷ کد مربوط به آن بود (بازاریابی ورزشی = ۱، مدیریت رویدادهای ورزشی = ۲، مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی = ۳، مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی = ۴، مدیریت رسانه های ورزشی = ۵، مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی = ۶ و سایر = ۷).

برای اطمینان از صحت اطلاعات ثبت شده و جلوگیری از تعصبات و نظرات شخصی از سه کدگذار برای تعیین ضریب توافق بین کدگذاران استفاده شد. برای این منظور در مطالعه ای مقدماتی، ۳۰ مقاله به صورت تصادفی توسط سه کدگذار مجرب مورد بررسی قرار گرفت و با استفاده از آزمون اسکات، ضریب توافق بین کدگذاران بالاتر از ۸۹ درصد بدست آمد. با توجه به این که ضریب توافق بین کدگذاران بالاتر از ۷۰ درصد بود، پس هر یک از آن کدگذار می تواند تمام نمونه های مورد مطالعه تحقیق را کدگذاری کند.

برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی (جداول فراوانی، درصد فراوانی) و استنباطی (آزمون اسکات و خی دو) استفاده شد. همچنین، نرم افزار SPSS18 در سطح معناداری $P \leq 0.05$ برای تجزیه و تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفت.

یافته های تحقیق

یافته های جدول ۱ نشان می دهد که بیشتر مقالات مدیریت ورزشی مربوط به هیچ یک گرایش های مورد نظر نیستند (۵۲/۴ درصد) و در بین گرایش های مدیریت ورزشی گرایش های اوقات فراغت و ورزش های تفریحی، بازاریابی ورزشی، مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی، مدیریت رسانه های ورزشی، مدیریت رویدادهای ورزشی و مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی به ترتیب با ۱۰/۶، ۹/۹، ۸/۲، ۸، ۷/۳ و ۳/۶ درصد از مقالات چاپ شده نشریات علمی پژوهشی داخلی کشور را تشکیل می دهند.

با این حال، در نشریه مدیریت ورزشی گرایش مدیریت رسانه های ورزشی و در نشریه مطالعات مدیریت ورزشی گرایش های بازاریابی ورزشی و مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی بیشترین مقالات را به خود اختصاص داده اند.

همان گونه که مشاهده می شود، بیشتر مطالعات انجام گرفته در زمینه تحلیل حوزه مطالعاتی مدیریت ورزشی براساس دسته بندی های خاص که در سایر کشورها وجود دارد و یا بر اساس گرایش های پژوهشی مدیریت ورزشی اجرا شده اند.

با این حال در سال های اخیر مدیریت ورزشی در ۶ گرایش برای مقطع کارشناسی ارشد و ۴ گرایش برای مقطع دکتری تدوین شده است. این ۶ گرایش شامل بازاریابی ورزشی، مدیریت رویدادهای ورزشی، مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی، مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی، مدیریت رسانه های ورزشی و مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی هستند که در مقطع دکتری نیز دو گرایش آن حذف و یا در گرایش های دیگر ترکیب شده اند (قاسمی، ۱۳۹۱).

با توجه به این که هر یک از این گرایش ها برای پیشرفت و توسعه، نیاز به اجرای فعالیت ها پژوهشی و همچنین وجود پژوهشگران خاص خود است. به همین جهت تحقیق حاضر به دنبال کمیت مقالات انجام شده در هر یک از گرایشات است تا برنامه ریزی های هدفمند در جهت توسعه هماهنگ هر یک از این گرایش ها و رفع کمبودها تنظیم شود.

تولیدات پژوهشگران مدیریت ورزشی داخل کشور تنها در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی داخلی چاپ نمی شود و در نشریات بین المللی و همچنین نشریات غیر تخصصی مدیریت ورزشی نیز چاپ می شوند؛ به گونه ای که رضائی صوفی و همکاران (۱۳۹۰) اظهار کردند که در بین گرایش های تربیت بدنی، مدیریت ورزشی در جایگاه سوم از نظر تعداد مقاله در نشریات بین المللی است.

با این حال، بررسی تولیدات علمی پژوهشگران مدیریت ورزشی داخل کشور در نشریات بین المللی و غیر تخصصی با محدودیت هایی همراه است. به همین سبب، در تحقیق حاضر حیطه مطالعاتی مقالات مدیریت ورزشی نشریات علمی پژوهشی داخل کشور بر مبنای گرایش های مقطع کارشناسی ارشد مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

روش شناسی تحقیق

روش تحقیق از نظر استراتژی توصیفی، از نظر مسیر اجرا تحلیل محتوا و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری شامل تمام مقالات مدیریت ورزشی چاپ شده در نشریات علمی

جدول ۱. توزیع فراوانی مقالات مدیریت ورزشی در هر یک از نشریات علمی پژوهشی حوزه تربیت بدنی

سایر	اوقات فراغت	رسانه های ورزشی	اماکن ورزشی	مدیریت راهبردی	رویدادهای ورزشی	بازاریابی ورزشی		
۱۶۷	۳۴	۲۵	۱۵	۲۲	۱۵	۲۲	فراوانی	مدیریت ورزشی
۵۷/۶	۸/۳	۸/۶	۵/۲	۷/۶	۵/۲	۷/۶	درصد فراوانی	
۱۲۸	۳۳	۱۹	۹	۲۸	۱۵	۲۸	فراوانی	مطالعات مدیریت ورزشی
۵۱/۲	۹/۲	۷/۶	۳/۶	۱۱/۲	۶	۱۱/۲	درصد فراوانی	
۵۴	۱۷	۱۲	۲	۸	۲۷	۱۱	فراوانی	المپیک
۴۱/۲	۱۳	۹/۲	۱/۵	۶/۱	۲۰/۶	۸/۴	درصد فراوانی	
۱۲	۶	۱	۰	۲	۲	۵	فراوانی	پژوهش های علوم ورزشی و مدیریت ورزش
۴۲/۹	۲۱/۴	۳/۶	۰	۷/۱	۷/۱	۱۷/۹	درصد فراوانی	
۲۶	۹	۴	۲	۳	۲	۴	فراوانی	پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی
۵۲	۱۸	۸	۴	۶	۴	۸	درصد فراوانی	
۱۹	۶	۷	۱	۵	۳	۸	فراوانی	پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش
۳۸/۸	۱۲/۲	۱۴/۳	۲	۱۰/۲	۶/۱	۱۶/۳	درصد فراوانی	
۱۰	۱	۲	۰	۱	۰	۲	فراوانی	پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزش (پیام نور)
۶۲/۵	۶/۲	۱۲/۵	۰	۶/۲	۰	۱۲/۵	درصد فراوانی	
۵۰	۸	۱	۳	۴	۱	۸	فراوانی	پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی
۶۶/۷	۱۰/۷	۱/۳	۴	۵/۳	۱/۳	۱۰/۷	درصد فراوانی	
۴۶۶	۹۴	۷۱	۳۲	۷۳	۶۵	۸۸	فراوانی	کل نشریات
۵۲/۴	۱۰/۶	۸	۳/۶	۸/۲	۷/۳	۹/۹	درصد فراوانی	

مانده (۶ گرایش مدیریت ورزشی مقطع کارشناسی ارشد) و بدون گزینه سایر انجام گرفته است که نشان می دهد بین تعداد مقالات این ۶ گرایش تفاوت معناداری وجود دارد.

نتایج جدول ۲ نشان می دهد که بین تعداد مقالات گرایش های مدیریت ورزشی مقطع کارشناسی ارشد تفاوت معناداری وجود دارد. با این حال، به دلیل وجود گزینه سایر و امکان جهت گیری نتایج، بار دیگر آزمون خی دو، بین ۶ گویه باقی

جدول ۲. نتایج آزمون خی دو در مورد تفاوت بین تعداد مقالات هر یک از گرایش های مدیریت ورزشی

سطح معناداری	درجه آزادی	خی دو	
۰/۰۰۱	۶	۱۰۷۴/۴۲	تفاوت بین تعداد مقالات در هر یک از گرایش های مدیریت ورزشی (همراه با گزینه سایر).
۰/۰۰۱	۵	۳۳/۷۲	تفاوت بین تعداد مقالات در هر یک از گرایش های مدیریت ورزشی (به جز گزینه سایر).

بحث و نتیجه گیری

نشریات، علاوه بر این که به عنوان یک مرجع علمی برای جامعه علمی کشور که از یافته های علمی و تخصصی استفاده می کنند، به حساب می آیند، منبع ارزیابی های مهم دیگری همچون سطح علمی و تخصصی آن رشته تحصیلی و همچنین به عنوان ملاکی برای سنجش میزان توانایی های علمی مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه ها نیز به حساب می آیند و در مجموع، به عنوان معیارهای مهم ارزیابی وضعیت علم و فناوری کشور به حساب می آیند. بنابراین، جایگاه نشریات علمی پژوهشی کشور با کارکردهای مختلف و مهمی که بر عهده دارند، نیازمند توجه شایانی است.

یافته های تحقیق نشان می دهد که بیشتر مقاله های چاپ شده در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی کشور، خارج از حوزه های شش گانه تعریف شده برای این رشته در مقطع کارشناسی ارشد می باشد. به طور کلی، ۵۲/۴ درصد از کل این مقالات چاپ شده در سایر حوزه ها می باشد و تنها ۴۷/۶ این مقالات در حیطه حوزه های شش گانه مدیریت ورزشی می باشند. این مورد نشان دهنده این است که سهم موضوعی گرایش های تخصصی کارشناسی ارشد از کل مقالات چاپ شده در نشریات مدیریت ورزشی کشور، در حد بسیار پایینی است؛ لذا توجه بیشتر محققان و پژوهشگران مدیریت ورزشی به حوزه های تخصصی این رشته از ضروریات اساسی است و گامی بزرگ در جهت توسعه این گرایش های تحصیلی به حساب می آید. در مطالعات عسگری و همکاران (۱۳۹۰) و قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) کمتر از یک دهم مقالات به بخش سایر اختصاص داشته است و ظاهراً با نتایج تحقیق حاضر ناهمخوان به نظر می رسد. با این حال، در این مطالعات عسگری و همکاران (۱۳۹۰) و قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) به ترتیب ۱۱ و ۱۰ گرایش مدیریت ورزشی مدنظر قرار گرفته است و در مطالعه حاضر ۶ گرایش مورد مطالعه قرار گرفته است. گرایش های مازاد دو مطالعه ذکر شده در تحقیق حاضر یا وجود ندارند یا در گرایش شش گانه ترکیب شده اند. اگر به طور قطع بخواهیم از چند گرایش که در دو مطالعه ذکر شده وجود دارند و در تحقیق حاضر وجود ندارند و مقالات آنها در بخش سایر آمده است، می توان به گرایش های رفتار سازمانی (و مدیریت و منابع انسانی)، تربیت بدنی در مدارس، کنترل، نظارت و ارزشیابی، آموزش، کارورزی، اخلاق و ورزش و سیاست و ورزش اشاره کرد. اگر در دو مطالعه مذکور، مقالات مربوط به این گرایش های را به بخش سایر اضافه کنیم، مشاهده خواهیم کرد که بیشتر از نیمی از مقالات در بخش سایر قرار خواهند گرفت. در مطالعه فتحی نژاد نیز که حدود ۱۱ درصد مقالات به صورت ترکیبی (و احتمالاً سایر) انجام گرفته اند، حدود نیمی از مقالات

در حیطه ترکیبی، مهارت مدیریت، حکومت، اخلاق و حقوق بوده اند که در حیطه های شش گانه قرار نمی گیرند. پیتس و پدرسن (۲۰۰۵) نیز اظهار کرده اند که بیشترین مقالات در حیطه مدیریت و مهارت های سازمانی در ورزش انجام شده اند که در هیچ یک از گرایش های شش گانه قرار ندارد. با توجه به نتایج تحقیق حاضر و سایر تحقیقات می توان نتیجه گرفت که بیش از نیمی از مقالات گرایش مدیریت ورزشی در هیچ کدام از گرایش های شش گانه قرار نمی گیرند. البته باید بین گرایش های تحصیلی و پژوهشی تفاوت قائل شد. به طوری که نیاز به پژوهش در این زمینه های احساس می شود؛ اما نمی توان آنها را در قالب یک گرایش تحصیلی به حساب آورد. حال باید اظهار کرد تکلیف گرایش هایی که در بخش سایر قرار گرفته اند، چیست. شاید بتوان بسیاری از این گرایش های از جمله کنترل، نظارت و ارزشیابی، آموزش، کارورزی، اخلاق و ورزش، سیاست و ورزش حکومت و حقوق را در قالب گرایش های پژوهشی قرار داد و پژوهشگران هر یک از گرایش های شش گانه، علاوه بر داشتن گرایش تخصصی خود، به یکی از این گرایش های پژوهشی بپردازند.

با این حال، به نظر می رسد که عدم وجود گرایش مدیریت منابع انسانی که گرایش های رفتار سازمانی و مهارت های مدیریت را نیز شامل می شود، ضروری به نظر می رسد. البته می توان واحد درسی مدیریت منابع انسانی را در هر یک از گرایش گنجانند و دروسی با عنوان مدیریت منابع انسانی در رویدادهای ورزشی، سازمان های ورزشی، اماکن و تأسیسات و غیره، در هر یک از گرایش ها قرار داد. همچنین، چهار بخش ورزش حرفه ای، ورزش قهرمانی، ورزش همگانی و ورزش دانشگاهی و مدارس می توانند در قالب یک گرایش با عنوان "توسعه ورزش" قرار گیرند. البته ترکیب این گرایش در گرایش مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی نیز می تواند ایده ای مناسبی برای توجه به این بخش مهم باشد و تغییراتی در عنوان گرایش و سرفصل های آن ایجاد شود.

در بین گرایش های مورد نظر، گرایش های اوقات فراغت و ورزش های تفریحی، بازاریابی ورزشی، مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی، مدیریت رسانه های ورزشی، مدیریت رویدادهای ورزشی و مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی به ترتیب با ۱۰/۶، ۹/۹، ۸/۲، ۸، ۷/۳ و ۳/۶ درصد از مقالات چاپ شده نشریات علمی پژوهشی داخل کشور را تشکیل می دهند. همچنین نتایج نشان داد که بین تعداد مقالات این ۶ گرایش تفاوت معناداری وجود دارد. در واقع، با توجه به سهم موضوعی مقالات در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی کشور، می توان گفت که توجه پژوهشگران کشور در قلمرو مدیریت ورزشی به طور یکسان

معطوف به تمام حوزه های این رشته نمی باشد. این مورد نشان دهنده این واقعیت است که تعادل لازم برای توجه به همه گرایش های مدیریت ورزشی وجود ندارد و شاید دلیل این امر، محدودیت های بعضی از گرایش های مدیریت ورزشی در دانشگاه ها، عدم برنامه ریزی صحیح برای توسعه این گرایش ها و نبود نیروی انسانی متخصص برای ایجاد و توسعه این گرایش ها در دانشگاه ها باشد. بنابراین، لازم است که شرایط لازم برای توسعه این گرایش های ورزشی در دانشگاه ها و به دنبال آن توجه پژوهشگران و محققین به آنها فراهم شود. همان گونه که مشاهده می شود، گرایش اوقات فراغت و ورزش های تفریحی بیشترین تعداد مقالات را در بین گرایش های مقطع کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی داخل کشور به خود اختصاص داده است. این مسأله نشان می دهد که از بین این گرایش ها، گرایش اوقات فراغت و ورزش های تفریحی توجه محققان بیشتری را به خود جلب کرده است. به گونه ای که محققان این مسأله را درک کرده اند که ابهامات و نیاز پژوهشی بیشتری در این گرایش وجود دارد. البته به نظر می رسد که جامعه آماری هدف این گرایش نسبت به سایر گرایش ها در حد بسیار بالاتری باشد، به طوری که تمام جامعه را در بر می گیرد. تمام انسان ها از جمله مرد و زن، شاغل و بیکار و در هر سنی اوقات فراغت و زمان هایی برای تفریح دارند که ورزش نیز به عنوان یک ابزار تفریحی در پر کردن این اوقات فراغت نقش دارد. زندگی ماشینی قرن بیست و یکم و کم تحرکی ناشی از آن، نقش ورزش را در این بخش دو چندان نمایان می سازد. با این شرایط، وجود حجم بالاتری از مقالات گرایش اوقات فراغت و ورزش های تفریحی نسبت به سایر گرایش ها با توجه به جامعه مورد هدف و اهمیت آن در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی داخل کشور، منطقی به نظر می رسد.

در مطالعه عسگری و همکاران (۱۳۹۰) گرایش اوقات فراغت و گردشگری ۱/۹ درصد از مقالات نشریه پژوهش در علوم ورزشی را به خود اختصاص داده بود؛ اما در مطالعه مذکور گرایش ورزش و اجتماع نیز وجود داشت که ۱۳/۵ درصد از مقالات این نشریه را تشکیل می داد. این، در حالی است که بسیاری از مقالات حیطه ورزش و اجتماع در بخش اوقات فراغت و ورزش های تفریحی قرار می گیرند. در مطالعه قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) نیز ۱۴/۴ درصد از مقالات به بخش ورزش و اجتماع قرار داشت. با این شرایط به نظر می رسد که نتایج تحقیق حاضر با این دو مطالعه همسو می باشد. بازاریابی ورزشی نیز درصد بالایی از مقالات مدیریت ورزشی را به خود اختصاص داده است. این موضوع در مطالعات عسگری و همکاران (۱۳۹۰)، قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) و پیتس و پدرسن (۲۰۰۵) نشان داده شده است

و همگی درصد بالایی از مقالات حیطه ی بازاریابی ورزشی را در نشریات مختلف گزارش کرده اند. با توجه به کوچک سازی دولت ها و حرکت ورزش دولتی به سمت ورزش خصوصی، نیاز به منابع جایگزینی برای منابع دولتی است. به همین جهت، تحقیقات در زمینه گرایش بازاریابی ورزشی می تواند کمک شایانی در جهت توسعه و تأمین نیازهای اقتصادی ورزش داشته باشد. حضور محققان متعدد و اهمیت این گرایش در ورزش کشور، آن را به عنوان یکی از مهم ترین گرایش های مدیریت ورزشی مطرح کرده است؛ به طوری که اکثریت کارشناسان به اهمیت این گرایش پی برده اند. مطابق یافته ها، سه گرایش مدیریت راهبردی سازمان های ورزشی، مدیریت رسانه های ورزشی و مدیریت رویدادهای ورزشی در رده سوم تا پنجم از لحاظ سهم نسبی تعداد مقالات در نشریات تخصصی مدیریت ورزشی کشور قرار دارند. این گرایش ها در مطالعات عسگری و همکاران (۱۳۹۰) و قاسمی و همکاران (۱۳۸۹) سهم متوسطی از تعداد مقالات مدیریت ورزشی را به خود اختصاص داده اند. در مطالعه ی فتحی نژاد و همکاران (۱۳۹۱) گرایش مدیریت رویدادهای ورزشی با ترکیب مقالات مدیریت اماکن ورزشی بیشترین عناوین را در رساله ها و پایان نامه های مدیریت ورزشی (۱۷/۷ درصد) داشته است که اگر از هم تفکیک شوند، رتبه ی اول خود را از دست می دهند و در سطح متوسط قرار می گیرند و درصدهایی شبیه به یافته های تحقیق حاضر را بدست می دهد. با این حال در تحقیق حاضر کمترین مقالات به گرایش مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی تعلق دارد (۳/۹). این یافته با نتایج تحقیق عسگری و همکاران (۱۳۹۰) که درصد مقالات مدیریت اماکن ورزشی را در نشریه ی پژوهش در علوم ورزشی ۳/۹ درصد گزارش کرد، همخوانی دارد.

همچنین، در نشریه مدیریت ورزشی و پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزشی؛ گرایش رسانه های ورزشی، در نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت ورزش، پژوهش های کاربردی در مدیریت ورزش و پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی؛ گرایش بازاریابی ورزشی، در نشریه پژوهش های علوم ورزشی و مدیریت ورزش، پژوهش نامه مدیریت ورزش و رفتار حرکتی؛ گرایش اوقات فراغت و در نشریه المپیک؛ گرایش برگزاری رویدادهای ورزشی، بیشترین تعداد مقاله را داشته اند. گرایش اماکن ورزشی نیز تقریباً در همه نشریات کمترین تعداد مقاله را داشته است. سجادی و همکاران (۱۳۸۹)، شریفی و همکاران (۱۳۹۱) و عیدی و همکاران (۱۳۸۶) نیز در تحقیقات خود به این نتیجه رسیدند که نشریات مختلف تربیت بدنی و علوم ورزشی، توجه یکسانی به گرایش های مختلف این رشته تحصیلی ندارند. گرایش فیزیولوژی ورزش و مدیریت ورزشی، بیشترین سهم را از بین مقالات چاپ شده در نشریات

روند رو به رشد در این دانش شده است و موجب شکل گیری رشته های تخصصی و علمی خاصی برای این رشته ورزشی شده است. یکی از عوامل مهمی که در توسعه این گرایش های تخصصی نقش زیادی دارد، نشریات تخصصی مدیریت ورزشی هستند که میزان فعال بودن این نشریات در توسعه دانش مربوط به این گرایش ها، نقش ارزنده ای در پیشرفت رشته مدیریت ورزشی دارد.

در این تحقیق، ارزیابی کلی از نشریات تخصصی مربوط به رشته مدیریت ورزشی در سطح کشور از لحاظ میزان توجه به گرایش های تخصصی این رشته، انجام شد که میزان توجه این نشریات به گرایش های مختلف این رشته، به صورت یکسان و مناسی وجود نداشت. بنابراین، به مسئولان مربوط پیشنهاد می شود که توجه لازم را به سایر گرایش ها نیز داشته باشند و از طریق انجام تحقیقات بیشتر، شرایط را برای توسعه همه گرایش ها به طور مساوی فراهم کنند. همچنین، با توجه به این که گرایش مدیریت ورزشی یک رشته بینابینی است و از دو بخش مدیریت و تربیت بدنی تشکیل شده است، نویسندگان این دو حوزه نیز می توانند در اجرای مطالعات مدیریت ورزشی شرکت کنند و حوزه های جدیدی (رفتار سازمانی، روانشناسی سازمانی و غیره) را وارد هر یک از این گرایش های شش گانه نمایند.

ورزشی به خود اختصاص داده اند و سایر گرایش ها کمترین سهم را از تعداد مقالات چاپ شده دارند که با نتیجه تحقیق حاضر همخوانی دارد. بنابراین، لازم است که نشریات مختلف مدیریت ورزشی توجه یکسانی به گرایش های رشته مدیریت ورزشی داشته باشند تا همه گرایش ها به صورت یکسان و متعادل رشد کنند و محققان خاص خود را پیدا کنند. البته این که هر یک از نشریات تعداد مقالات مشخصی از هر یک از گرایش ها در یک شماره چاپ کنند، شاید امکان پذیر نباشد. با این حال، هر یک از نشریات می توانند به هر یک از گرایش ها یک شماره خاص اختصاص دهند تا اعتدال در هر یک از گرایش ها رعایت شود. همچنین با توجه به تعداد مناسب نشریات مدیریت ورزشی، این نشریات می توانند به صورت تخصصی تر فعالیت کنند؛ به طوری که هر نشریه به یکی از گرایش های مدیریت ورزشی اختصاص یابد.

در مجموع می توان گفت که رشته مدیریت ورزشی، با وسعت تعقل در گرایش های تخصصی بازاریابی ورزشی، مدیریت اماکن ورزشی، مدیریت برگزاری رویدادها، مدیریت اوقات فراغت و غیره گوشه های مختلفی از مسائل مدیریت ورزشی را در سطح جامعه مورد بحث و بررسی قرار می دهد. امروزه در کشور ما رشته مدیریت ورزشی با حجم زیادی از یافته های علمی مواجه است که سازماندهی این دستاوردهای علمی موجب ایجاد یک

منابع

- رضائی صوفی، مرتضی؛ فراهانی، ابوالفضل؛ اسدی، حسن؛ خاصه، علی اکبر؛ رضائی نژاد، رحیم (۱۳۹۰). "تحلیل کیفی تولیدات علمی رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی ایران در مجلات بین المللی". نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۸.
- سجادی، نصراله؛ عیدی، حسین؛ مهربانی، جواد؛ عباسی، همایون (۱۳۸۹). "تحلیل محتوای نشریه علمی- پژوهشی حرکت (شماره ۱ تا ۳۴)". نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۵.
- شریفی، مسلم؛ میردار، شادمهر؛ عسگری، بابی سان (۱۳۹۱). "تحلیل توصیفی مقاله های نشریات علمی پژوهشی تربیت بدنی و علوم ورزشی طی سال های ۱۳۸۸-۱۳۸۴". نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۱۲.
- عسگری، بهمن؛ الهی، علیرضا؛ پورسلطانی زرنندی، حسین (۱۳۹۰). "تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی نشریه ورزشی". ششمین همایش ملی دانشجویان تربیت بدنی و علوم ورزشی در ایران.
- عیدی، حسین؛ عباسی، همایون؛ سجادی، نصراله (۱۳۸۶). "تحلیل محتوای فصلنامه علمی- پژوهش المپیک (شماره ۱ تا ۳۳)". پنجمین همایش دانشجویی تربیت بدنی و علوم ورزشی. آذر ۱۳۸۶. دانشگاه مازندران.
- فتحی نژاد، سعید (۱۳۹۱). تحلیل محتوای پایان نامه ها و رساله های مدیریت ورزشی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی. دانشگاه آزاد. واحد کرج.
- قاسمی، حمید (۱۳۹۱). آشنایی با کارشناسی ارشد مدیریت رسانه های ورزشی. تاریخ مشاهده ۱۳۹۲/۵/۱۲. <http://www.hghasemi.com>
- قاسمی، حمید؛ نوربخش، مهوش؛ تپه رشی، گیتی (۱۳۸۹). "تحلیل محتوای مقالات مدیریت ورزشی مجلات علمی پژوهشی".

فصلنامه جهش. سال دوم. شماره ۶.

قهنویه، حسن؛ موحدی، فریده؛ یارمحمدیان، محمد حسین؛ عجمی، سیما (۱۳۹۰). "تحلیل محتوای استنادی مقالات چاپ شده در مجله علمی پژوهشی مدیریت اطلاعات سلامت". مدیریت اطلاعات سلامت. سال هشتم. شماره ۱.

Cook, D. A., Beckman, T. J., Bordage, G. (2007). Quality of reporting of experimental studies in medical education: A systematic review. *Med Educ*, 41(8).

Pitts, B. G. (2001). Sport management at the millennium: a defining moment. *Journal of Sport Management*.

Pitts, B. G. and Pedersen, P. M. (2005). Examining the body of scholarship in sport management: A content analysis of the journal of sport management. *The smart journal*, 2(1).

Shilbury, D. (2010). A bibliometric analysis of four sport management journals. *Sport Management Review*, xxx: 1-19.